

Vlaams
Parlement

stuk **1681** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 20 juni 2012 (2011-2012)

Motie

van de heren Joris Van Hauthem en Wim Van Dijck

betreffende een belangenconflict

TOELICHTING

In het kader van de uitvoering van de zesde staatshervorming werd in de Senaat een voorstel van bijzondere wet tot aanvulling van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, ingediend (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1567).

Het voorstel behelst de oprichting van wat men noemt een hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel. De modaliteiten daarvan zijn de volgende.

Wat de samenstelling van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, is er een verplicht lidmaatschap voor de drie gewesten in hoofde van hun regeringen, de federale overheid en alle gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, Vlaams-Brabant en Waals-Brabant. De provincies Vlaams- en Waals-Brabant kunnen, gelet op het feit dat men in andere voorstellen voorziet dat deze als instelling voortaan kunnen worden afgeschaft, facultatief aansluiten.

De bevoegdheid van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel is in de regel beperkt tot vrijblijvend overleg over alle gewestaangelegenheden die meerdere gewesten aanbelangen, in het bijzonder wat mobiliteit, verkeersveiligheid en wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel betreft. Dit overleg heeft evenwel een verplicht karakter indien het gaat om het sluiten of onbruikbaar maken van de op- en afritten van de ring rond Brussel. Het negeren van dit verplichte overleg maakt beslissingen daaromtrent aanvechtbaar bij het Grondwettelijk Hof of de Raad van State. De organisatie van het overleg gebeurt via een samenwerkingsakkoord dat tussen de gewesten moet worden afgesloten. Zolang dit akkoord er niet is, gebeurt het (verplichte) overleg buiten dit samenwerkingsakkoord.

Zowel het Vlaams Parlement als de Vlaamse Regering hebben in het verleden reeds meermaals hun politieke visie op Brussel gegeven en de geest daarvan lijkt in menig opzicht niet verzoenbaar te zijn met de instelling die door de met deze motie gewraakte bijzondere wet in het leven wordt geroepen.

In de welbekende resoluties van 1999 (meer bepaald *Parl. St.* VI. Parl. 1998-99, nr. 1341/1, resolutie betreffende Brussel in de volgende staatshervorming) stelt het Vlaams Parlement “als principieel uitgangspunt de tweeledigheid van het federale staatsbestel voorop met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel dat door Vlamingen en Franstaligen op voet van gelijkheid moet worden bestuurd.”. Verder “wijst [het Vlaams Parlement] erop dat Brussel een tweetalig Hoofdstedelijk Gewest is waarvan de grenzen definitief zijn vastgelegd.”. Ten slotte “is [het Vlaams Parlement] van mening dat de tweeledigheid van de Belgische federale structuur met zich meebrengt dat in het bestek van de verdere staatshervorming voorrang verleend wordt aan de opbouw vanuit de twee deelstaten.”.

Ook de Vlaamse Regering heeft in deze aangelegenheid stelling ingenomen. In de Octopus-nota, opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord van 13 juli 2009 (*Parl. St.* VI. Parl. 2009, nr. 31/1), verklaart de Vlaamse minister-president dat hij respect wil voor het territorialiteitsbeginsel en het principe van de niet-inmenging. “Binnen eenzelfde territorium is maar één overheid bevoegd met uitsluiting van elke andere overheid. (...) De Vlaamse overheid verwerpt dan ook elk initiatief dat ingaat tegen onze vraag naar respect voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen. Ik wil sterk benadrukken dat we geen enkel initiatief zullen dulden dat ertoe leidt dat het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt uitgebreid, of dat de Franse Gemeenschap bevoegdheden krijgt in Vlaanderen. Uiteraard kan er niet ontkend worden dat Brussel een belangrijk sociaaleconomisch hinterland heeft dat zich grotendeels situeert in Vlaanderen waardoor grensoverschrijdende vraagstukken ontstaan. Toch is er vanuit

juridisch, sociaaleconomisch of planologisch oogpunt geen enkele reden om de grenzen van het Brusselse gewest de iure of de facto uit te breiden. Onze visie op Brussel wordt bepaald vanuit onze visie op de staatkundige evolutie van België. Die visie gaat uit van een fundamentele tweeledigheid op basis van twee deelstaten met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel én een Duitstalige Gemeenschap. Dit betekent dat de twee deelstaten in hun gezamenlijke hoofdstad volwaardig kunnen participeren in het beleid waarvan het belang het stedelijk niveau overstijgt.”.

In het licht van deze politieke gegevens kan niet worden ontkend dat de oprichting van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel in strijd is met de visie die Vlaanderen er op dat vlak op nahoudt.

Weliswaar heeft de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel op zich inhoudelijk voorlopig nog maar weinig om het lijf. Vlaanderen kan het overleg waarvan sprake, en zelfs het afsluiten van een samenwerkingsakkoord daarover, naast zich neerleggen zonder dat dit verder veel gevolgen met zich meebrengt. Daar bestaat nochtans alvast één belangrijke uitzondering op, met name waar dit overleg wél verplicht is voor wat betreft de ring rond Brussel. Deze verplichting vormt een inmenging in de exclusieve en autonome bevoegdheid van de Vlaamse Regering over deze aangelegenheid, ook al kan de Vlaamse Regering de resultaten van dit overleg finaal nog naast zich neerleggen (tenzij het nog af te sluiten samenwerkingsakkoord dat anders zou bepalen). Er kan evenwel niet worden ontkend dat er op dat vlak de facto een inmenging is van de Brusselse en Waalse regeringen op Vlaamse bevoegdheidsdomeinen.

De grote problemen met dit voorstel van bijzondere wet situeren zich vooral op het politieke vlak. Het doorbreekt de grondwettelijke indeling van dit land in gewesten en gemeenschappen, een principe waarop alle eerdere staatshervormingen waren gegrondvest, alsook het daarmee samenhangende territorialiteitsbeginsel doordat hier nu een instelling wordt opgericht die gewestgrensoverschrijdende overlegbevoegdheden krijgt. Op te merken valt ook dat deze gewestgrensoverschrijdende overlegbevoegdheden in feite uitsluitend een eenzijdig karakter hebben ten nadele van de Vlaamse deelstaat en geen enkele wederkerigheid heeft. Het overleg gaat immers over verkeer “vanuit, naar en rond Brussel”, niet “in” Brussel (bv. over het afsluiten van een belangrijke tunnel in Brussel). Men kan zich ook de vraag stellen wat de rol van het Waalse Gewest in deze aangelegenheid is, vermits Brussel volledig omgeven is door Vlaams grondgebied en de verkeersproblematiek zich dan ook hoofdzakelijk tussen Brussel en Vlaanderen afspeelt. Bovenal staat de oprichting van deze nieuwe instelling volledig haaks op de visie van Vlaanderen omtrent de Belgische staatsinrichting, de rol van Brussel daarin, en omtrent de Vlaams-Brabantse en Randproblematiek. Voor Vlaanderen is Brussel de hoofdstad van Vlaanderen met een ondergeschikt, zij het bijzonder statuut, en geen volwaardige gewestelijke deelstaat die op voet van gelijkheid kan overleggen met de Vlaamse deelstaat. Met de oprichting van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel wordt daarentegen uitgegaan van drie volwaardige gewesten, die op voet van gelijkheid in deze nieuwe instelling overleg met elkaar plegen. Bovendien heeft Vlaanderen zich altijd verzet tegen de uitbreiding van de ‘Brusselse olievlek’. Vanuit die optiek was Vlaanderen eisende partij voor de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde om tot een duidelijke afbakening te komen tussen het tweetalige gebied Brussel en het eentalige Vlaanderen. Met het oprichten van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel wordt, zij het vooralsnog eerder embryonaal, voor het eerst vorm gegeven aan het uitsmeren van de ‘Brusselse olievlek’ over heel de provincie Vlaams-Brabant en wordt op die wijze de (op zich reeds onbevredigende) splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde in zekere zin voor een stuk ongedaan gemaakt.

Het mag daarmee duidelijk zijn dat de oprichting van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel vooral een (voor Vlaanderen nadelige) politieke betekenis heeft en niet of nauwelijks is ingegeven door een praktische noodzaak. Het is immers zo dat er nu reeds verschillende overlegstructuren en -kanalen bestaan waarin Brussel en Vlaanderen kun-

nen overleggen over concrete dossiers die hen aanbelangen. De praktische meerwaarde van deze overlegstructuur werd dan ook nergens aangetoond.

Ten slotte mag niet worden vergeten dat deze hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel bij bijzondere wet wordt opgericht. Dit betekent dat Vlaanderen op dit vlak zijn democratische meerderheid andermaal opgeeft en deze instelling enkel nog kan worden afgeschaft wanneer daar in de Franse taalgroep een meerderheid voor te vinden is.

Het in deze motie gewraakte voorstel van bijzondere wet doet dus ernstig afbreuk aan de Vlaamse belangen en aan de politieke wil en visie van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering voor wat Brussel betreft en de daarmee samenhangende problematiek van de verfransing in de brede rand rond de hoofdstad. Om die redenen is het nodig daartegen een belangenconflict in te roepen.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de vijf Vlaamse resoluties van 1999, inzonderheid de resolutie betreffende Brussel in de volgende staatshervorming (*Parl. St. Vl. Parl.* 1998-99, nr. 1341/1);
 - 2° de Octopusnota van 1 februari 2008;
 - 3° de Vlaamse regeringsverklaring van 13 juli 2009 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009, nr. 31/1);
- overwegende dat de Vlaamse Regering hierin:
 - 1° uitgaat van de tweeledigheid van het federale staatsbestel op basis van een Vlaamse en een Waalse deelstaat, met een specifiek statuut voor Brussel;
 - 2° respect vraagt voor de territoriale integriteit van Vlaanderen en het principe van de niet-inmenging;
 - 3° als principe vooropstelt dat slechts één overheid bevoegd kan zijn op elk territorium, met uitsluiting van elke andere overheid;
 - 4° respect vraagt voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel;
 - 5° elke uitbreiding van Brussel, de iure of de facto, categoriek van de hand wijst;
 - 6° zich engageert om de in de wetgeving voorziene instrumenten te hanteren wanneer andere overheden op een of meer van haar bevoegdheidsdomeinen ageren;
- gelet op het voorstel van bijzondere wet tot aanvulling van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft (*Parl. St. Senaat* 2011-12, nr. 5-1567);
- overwegende dat met dit voorstel van bijzondere wet:
 - 1° er een hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel wordt opgericht, waarvan het werkingsgebied de grondwettelijke indeling van dit land in gewesten en gemeenschappen en het daarmee samenhangende territorialiteitsbeginsel doorbreekt, en wel in essentie ten nadele van de Vlaamse deelstaat;
 - 2° de Brusselse en Waalse regeringen eenzijdig inspraak krijgen in het gewestelijke beleid in Vlaams-Brabant, inzonderheid wat mobiliteit betreft, maar dat dit omgekeerd niet of nauwelijks het geval is;
 - 3° de exclusieve en autonome bevoegdheid van het Vlaamse Gewest op dit vlak wordt doorbroken en aangetast;
 - 4° de nieuw op te richten instelling haaks staat op de visie van Vlaanderen omtrent de rol van Brussel in het Belgische institutionele bestel, onder meer door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de rol van een volwaardig gewest naast de twee andere gewesten toe te kennen;
 - 5° minstens gedeeltelijk wordt ingegaan tegen de politieke wil van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, voor wat betreft hun visie op Brussel;
 - 6° er een kader wordt gecreëerd waarmee de ‘Brusselse olievlek’ nu en in de toekomst over heel Vlaams-Brabant kan worden uitgesmeerd, waardoor de op zich reeds onbevredigende splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde in zekere zin voor een stuk ongedaan wordt gemaakt;
 - 7° deze voor Vlaanderen nadelige regeling wordt gebetonneerd in een bijzondere wet;
- overwegende dat er reeds verschillende overlegstructuren en -kanalen bestaan waardoor er nu reeds overleg kan plaatsvinden tussen Vlaanderen en Brussel over concrete dossiers die hen aanbelangen, zodat er absoluut geen noodzaak is om een bijkomend specifiek overlegorgaan in het leven te roepen en dat hiermee wordt aangetoond dat de oprichting van de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel uitsluitend een (voor Vlaanderen nadelig) politieke betekenis heeft;

- gelet op artikel 32, §2, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- gelet op artikel 92 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
- verklaart ernstig te worden benadeeld door dit voorstel van bijzondere wet en vraagt daarom de schorsing van de behandeling ervan met het oog op overleg.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK